

FOLKEKIRKENS GRØNNE OMSTILLING

Jesper Rønn Kristiansen, projektleder i Folkekirken Grønne Omstilling

Folkekirken jorder

Muligheder for hensyn til både natur, miljø, klima og økonomi.

Baggrund for Folkekirkenes Grønne Omstilling

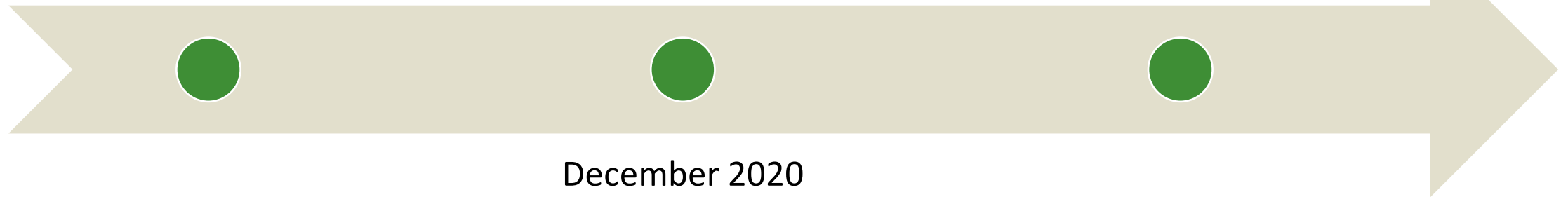
Økologisk landbrug i DK:

Staten 41 %, kommunerne 35 % og Folkekirken 11,4 %

Januar 2020:

*B 79 Beslutningsforslag
om krav om økologisk
drift og urørt skov på
folkekirkens arealer*

Januar 2022: Folkekirkenes
Grønne Omstillings
projektgruppe starter

December 2020

Biskopperne, Kirkeministeriet,
Provsteforeningen og
Landsforeningen af
Menighedsråd nedsætter
arbejdsgruppe

”Kampen om jorden er i gang”..
Stor interesse fra omverdenen
(GPD, ministeren etc.), kommuner,
DK2020, leverandører af VE mv.

*”Kunne man ikke bare .. Med kirkens
jorder...”*

**Budskab: Folkekirken tager ansvar
og er selv i gang!**

Målsætning for folkekirkens jorder (fra programbeskrivelsen):

Klima- og miljøeffekterne af folkekirkens jorder skal forbedres

- Landbrugsjord omlægges til mere klima- og miljøvenlig arealanvendelse
- Natur og biodiversitet skal fremmes
- Hindringer for at ændre anvendelsen af jorderne skal fjernes

Vest for Over Jerstal
1954

Vest for Over Jerstal
i dag

JORD

Økologisk landbrug

Hvad skal menighedsråd være opmærksomme på, hvis de ønsker at bortforpagte til en økologisk landmand?

JORD

Skov og skovrejsning

Skovrejsning er en af de mest klimaeffektive anvendelser af jorden. Træer har nemlig en unik evne til at binde CO2 fra atmosfæren, så det ikke skader klimaet.

Her på siden finder du viden om skovrejsning. Hvilke muligheder I har, hvad I skal være opmærksomme på og hvem I skal kontakte, hvis I overvejer at plante skov på kirkens jord.

JORD

Naturgenopretning på lavbundsjorder

Lavbundsjord og drænedede vådområder bruges mange steder til landbrug - selv om det er dårlig landbrugsjord med lavt udbytte og stor kvælstofudledning.

Er I som kirke ejere af lavbundsjord, kan I gøre klimaet en stor tjeneste ved at etablere vådområde, hvilket sørger for, at CO2 bindes i jorden i stedet for at blive udledt til atmosfæren.

JORD

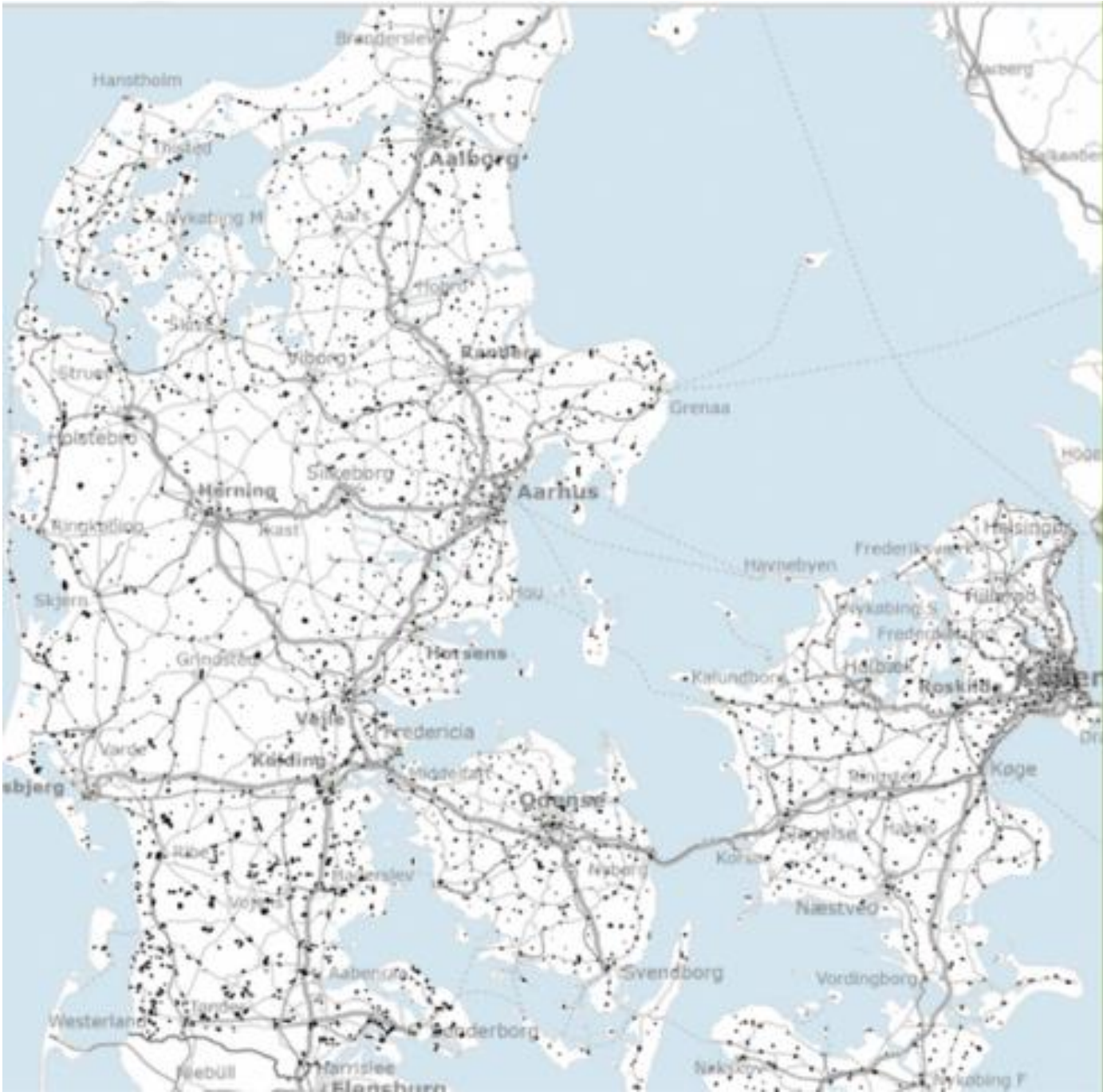
Vedvarende energi

Ved at bortforpagte jorden til en virksomhed, der producerer vedvarende energi, eksempelvis ved hjælp af solceller, kan man både sikre en langt højere bortforpagtningsindkomst og hjælpe klimaet.

Overvejer I at etablere vindmøller eller måske en solcellepark på kirkens jord? Bliv klogere på mulighederne her.

Alternative muligheder for arealforvaltning på folkekirkens jorder

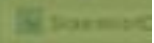
	Økologi	Skovrejsning	Naturgenopretning	Vedvarende energi	Konventionelt landbrug
Økonomi					
CO2-binding					
Biodiversitet					
Grundvandssikring					
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv					

WEBINAR
TIRSDAG 5/9
KL. 16.45

Lancering af nyt kort over folkekirkenes jorder

Direkte fra Kirkeministeriet
med efterfølgende demonstration af
værktøjet for alle, der deltager online

Fakta om jorder i Haderslev Stift

Haderslev er det stift i landet, hvor der ejes næstmest landbrugsjord.

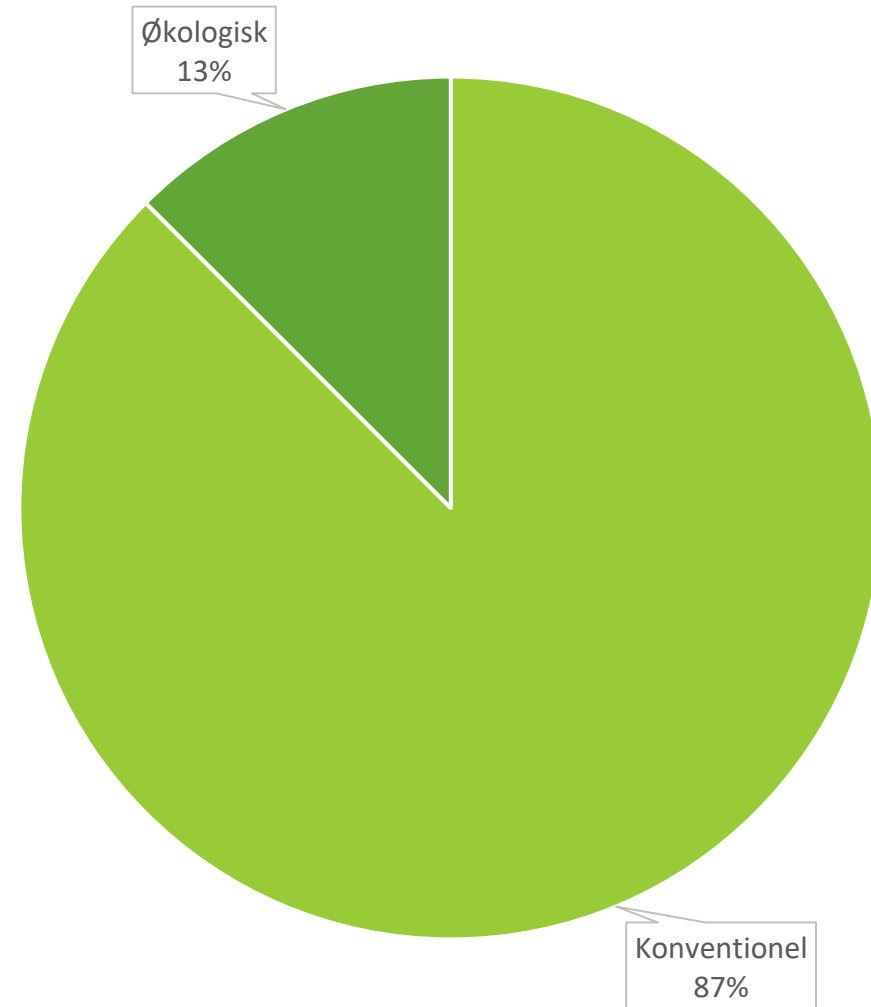
I alt ejer menighedsrådene 1521,38 ha landbrugsjord

Heraf er 217,35 ha økologisk

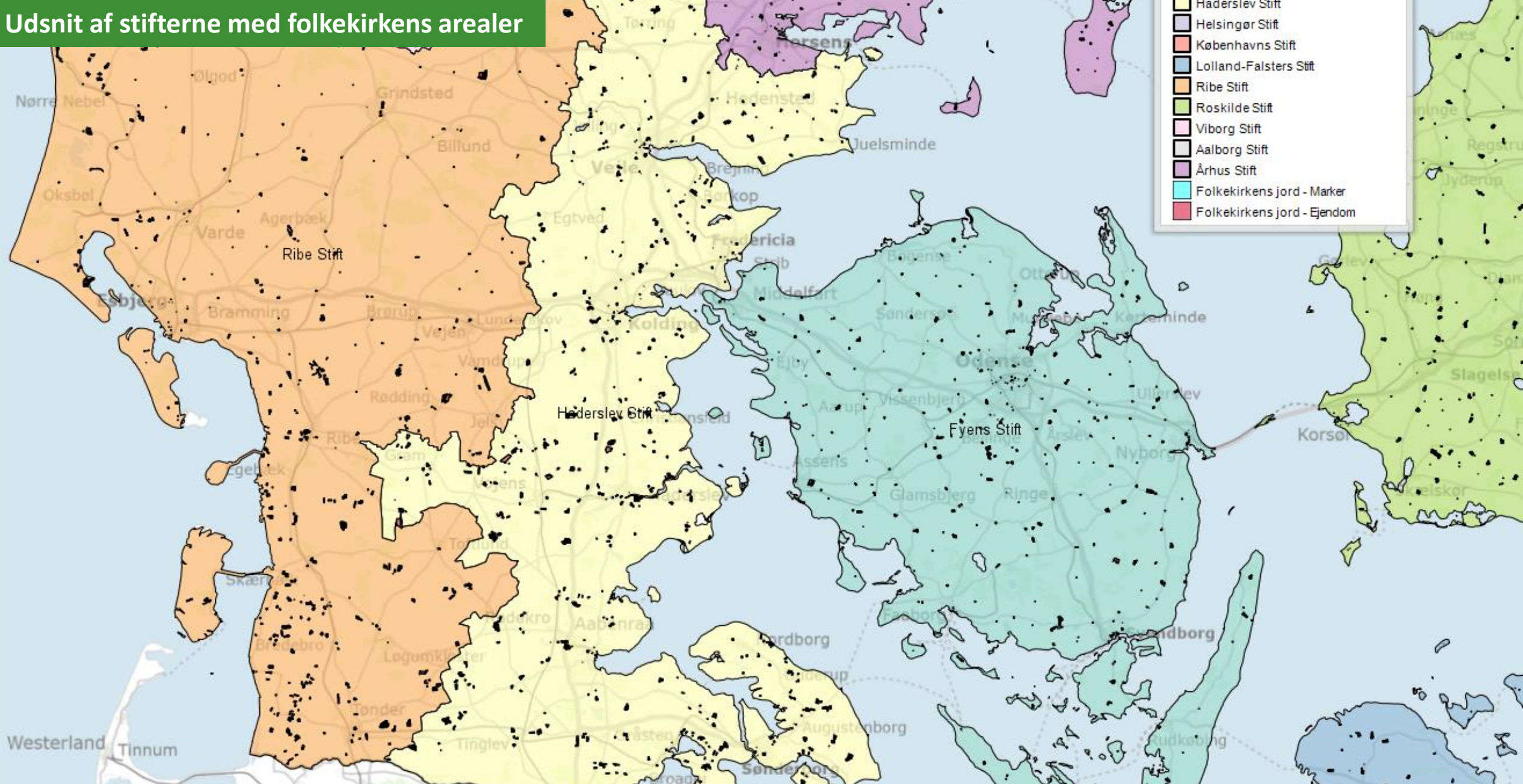
I gennemsnit er 17% af folkekirkens arealer drevet økologisk.

Derudover er 56,21 ha lavbundsjord

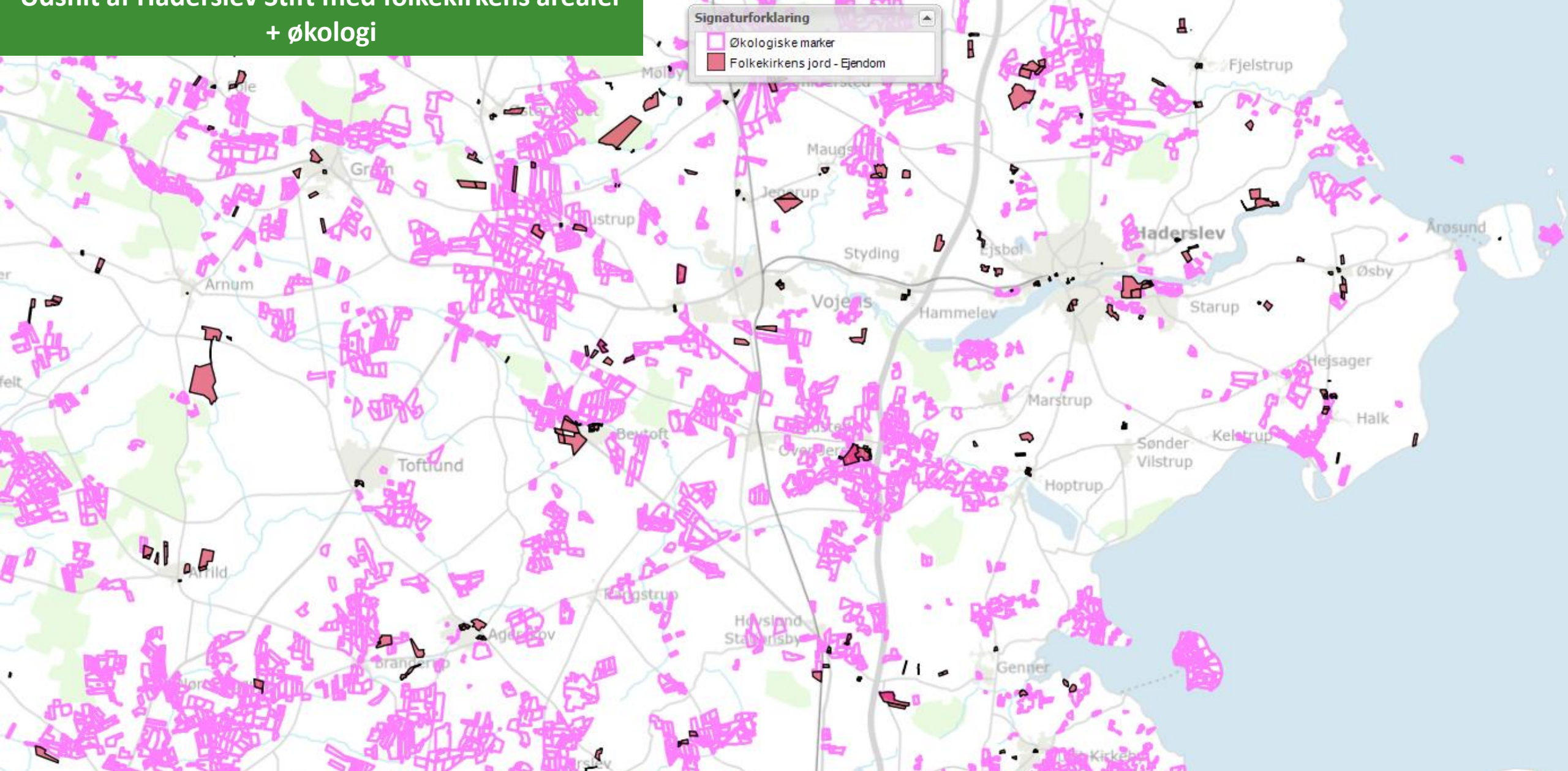
Driftsform i 2019

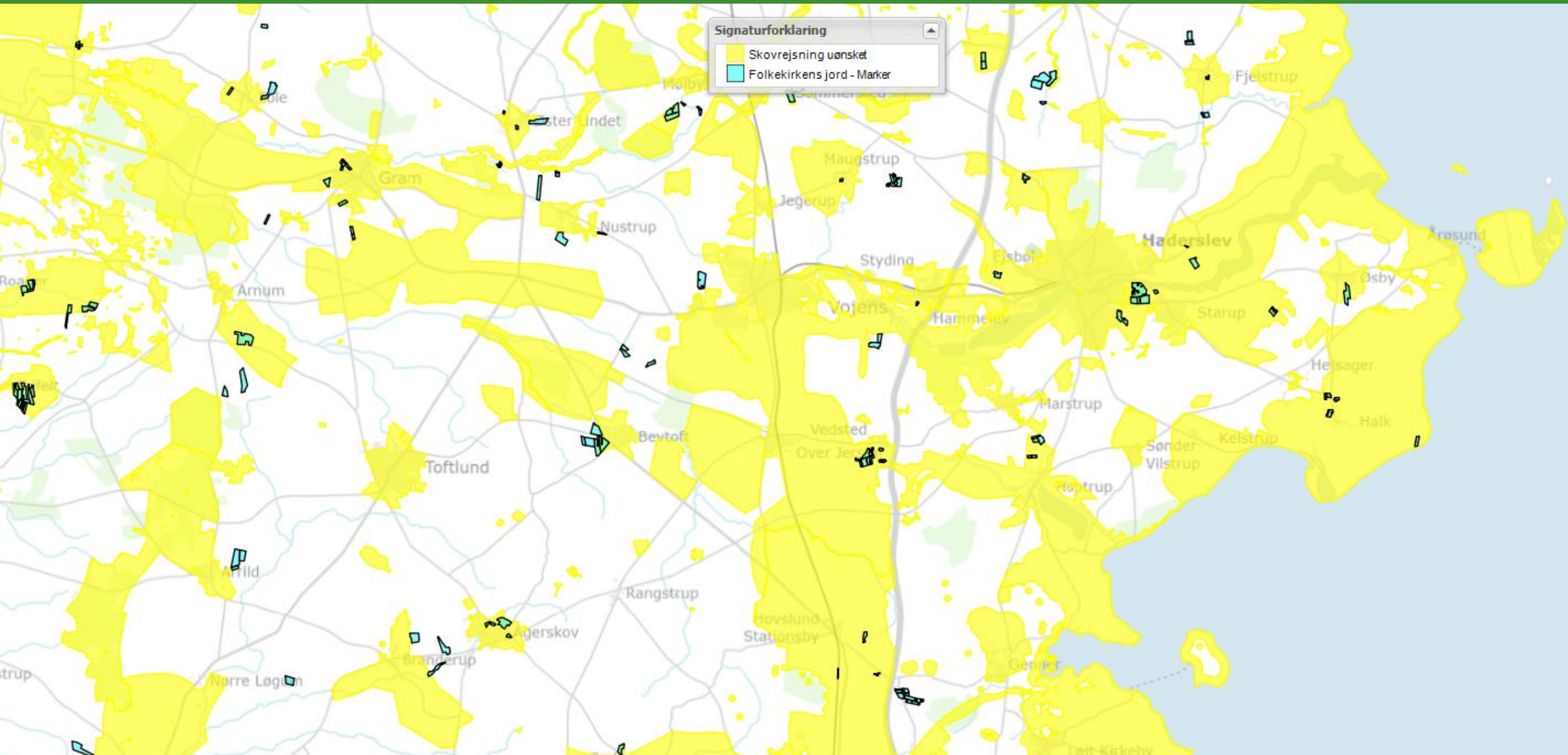
Udsnit af stifterne med folkekirkens arealer

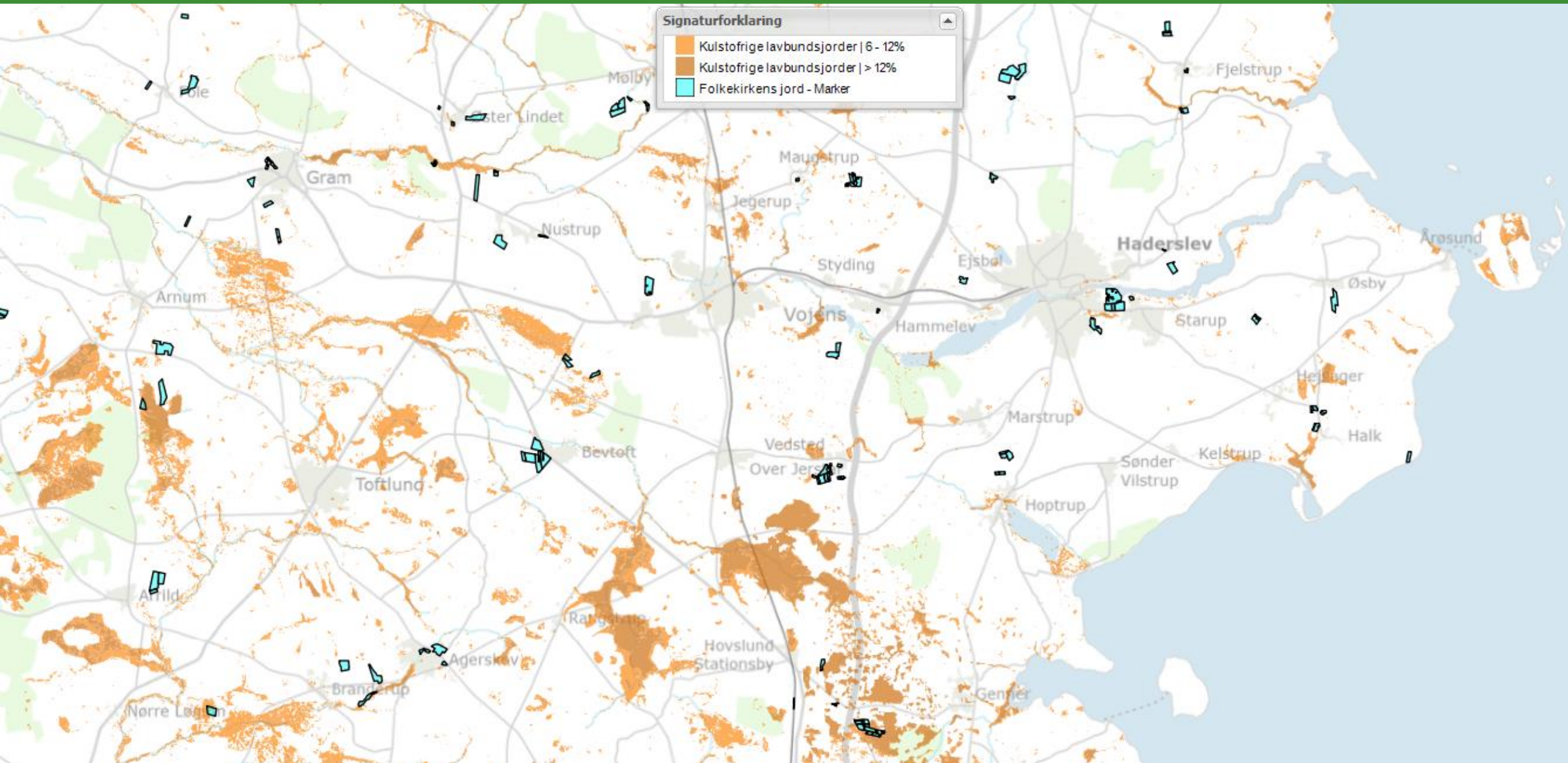
Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens arealer + økologi

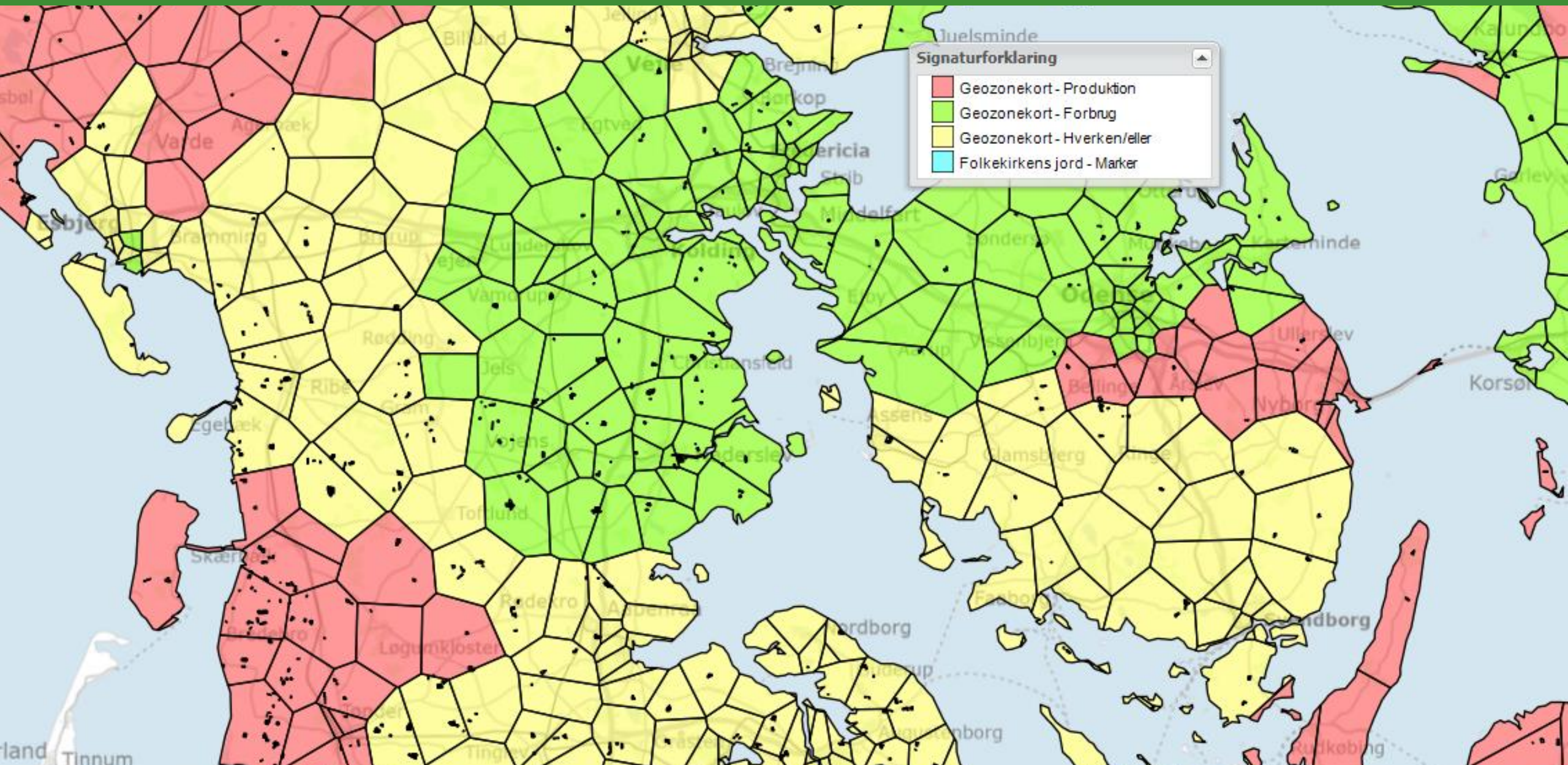
Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + skovrejsning uønsket

Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + lavbundsjord

Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + tilslutningsbidrag

Økologisk landbrug

Økologisk landbrug

Fraværet af pesticider i økologisk landbrug gør, at der ikke kommer flere pesticider i grundvandet. Derved er man altså med til at sikre grundvandet for fremtiden, hvis man bortforpagter til økologisk landbrug.

I økologisk landbrug er der generelt større diversitet i dyre- og planteliv. Det skyldes, at ukrudtsbekæmpelsen ikke er lige så omfattende, når der ikke bruges pesticider, og at økologisk landbrug kræver, at der dyrkes forskellige afgrøder fra år til år, hvilket skaber bedre fødegrundlag for et varieret insekt- og fugleliv.

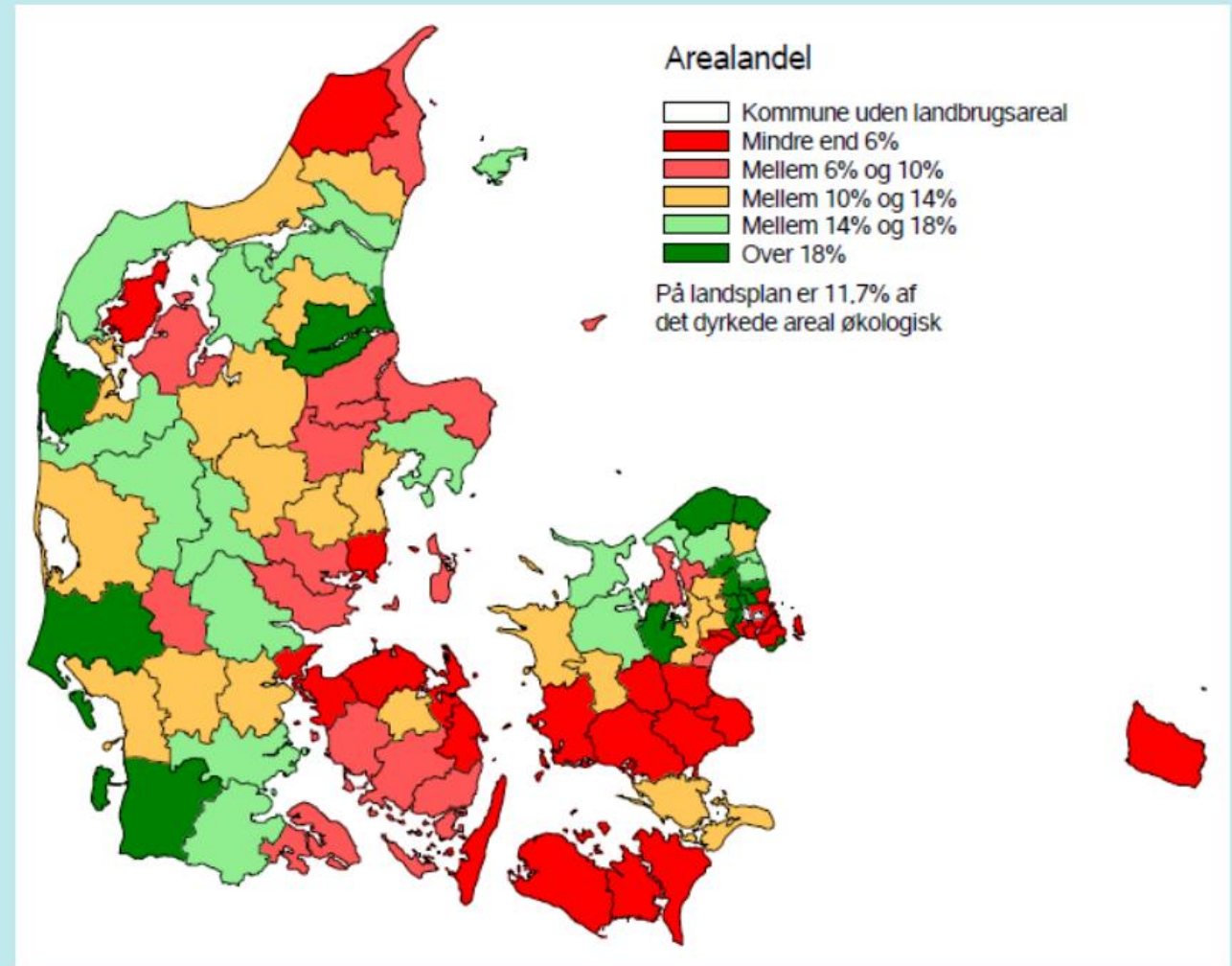
	Økologi
Økonomi	
CO2-binding	
Biodiversitet	
Grundvandssikring	
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv	

Danmarkskort:

- De økologiske arealer i Danmark, er meget uensartet fordelt.
- Områder med mælkeproduktion står stærkt
- Områder med hobby- og fritidsbrug er stærkt repræsenteret

<https://lbst.dk/tvaergaende/oekologi>

FIGUR 3. Andel af økologisk areal pr. 31. maj 2022 i forhold til det totale produktionsareal pr. kommune.

Landbrugsstyrelsen 2023

Få et gratis omlægningstjek

Er du konventionel landmand, og overvejer du at lægge om til økologi?

Et omlægningstjek kan give dig et overblik over mulighederne og hjælpe dig til at træffe den beslutning, der er rigtig for dig. Målet er at afdække, hvordan din nuværende produktion kan omlægges til økologisk drift, og hvad det vil betyde for dit daglige arbejde som landmand.

Et omlægningstjek vil typisk bestå af:

- et bedriftsbesøg med gennemgang af de fysiske forhold i stalde og marker for at vurdere, hvilke muligheder og barrierer der er i forhold til den økologiske produktionsform, og hvordan de kan løses.
- en drøftelse af sædskifteplaner ud fra et økologisk perspektiv.
- en drøftelse af gødningsforhold og muligheder for fremtidig forsyning med næringsstoffer.
- et groft økonomisk overslag ud fra dine produktionsforhold og muligheder for tilskud ved omlægning til økologi.
- en tidsplan for omlægningen – det tager typisk 2-3 år, fra du påbegynder omlægning, til produktionen er fuldt omlagt.
- en snak om markedet og dine muligheder for afsætning.
- en samlet vurdering af, om din bedrift er egnet til økologisk landbrug.

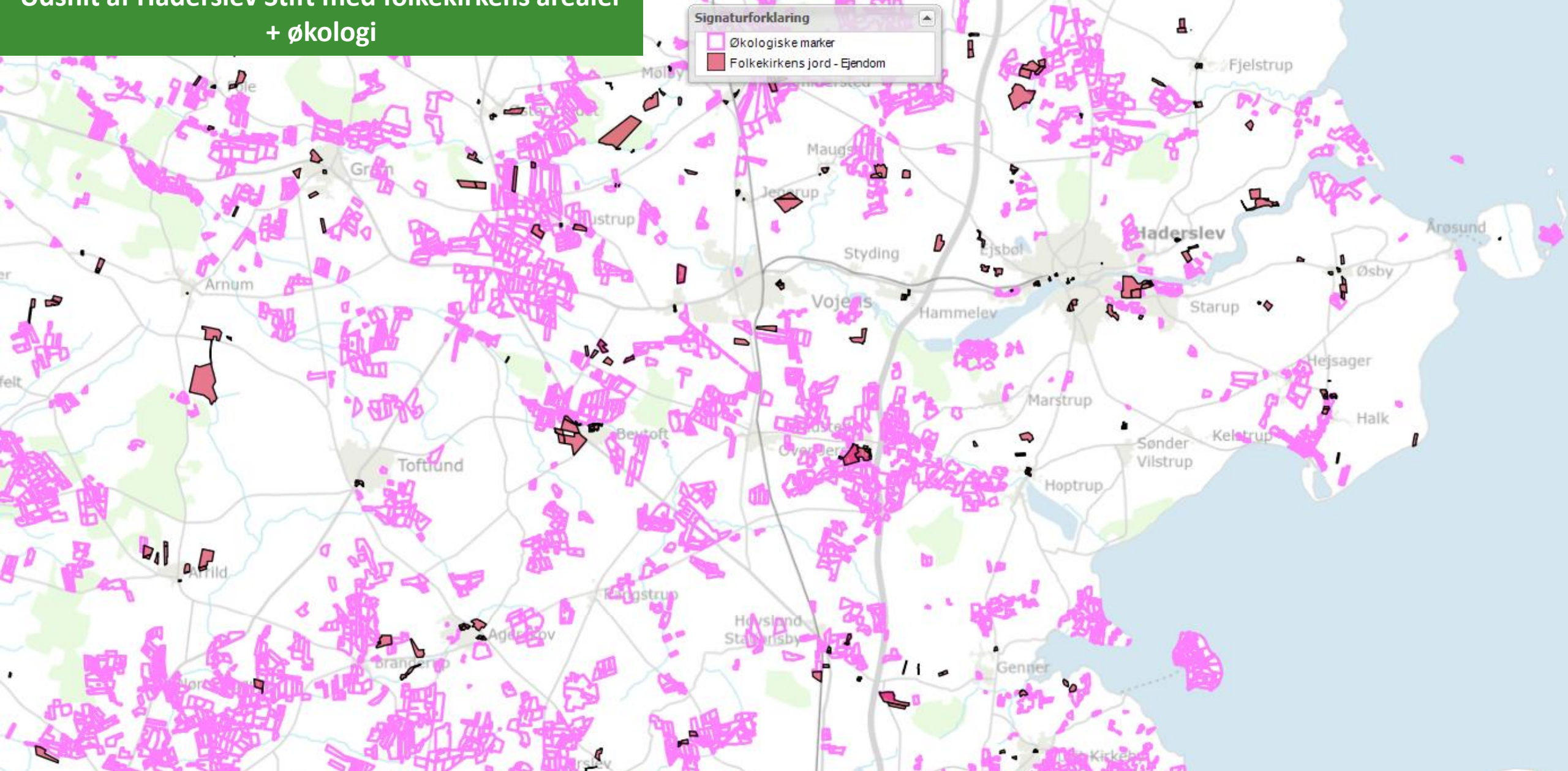
Du kan have mange faglige og praktiske overvejelser og spørgsmål, som det er godt at få drøftet, inden du beslutter dig. Og den åbne drøftelse er også en del af omlægningstjekket.

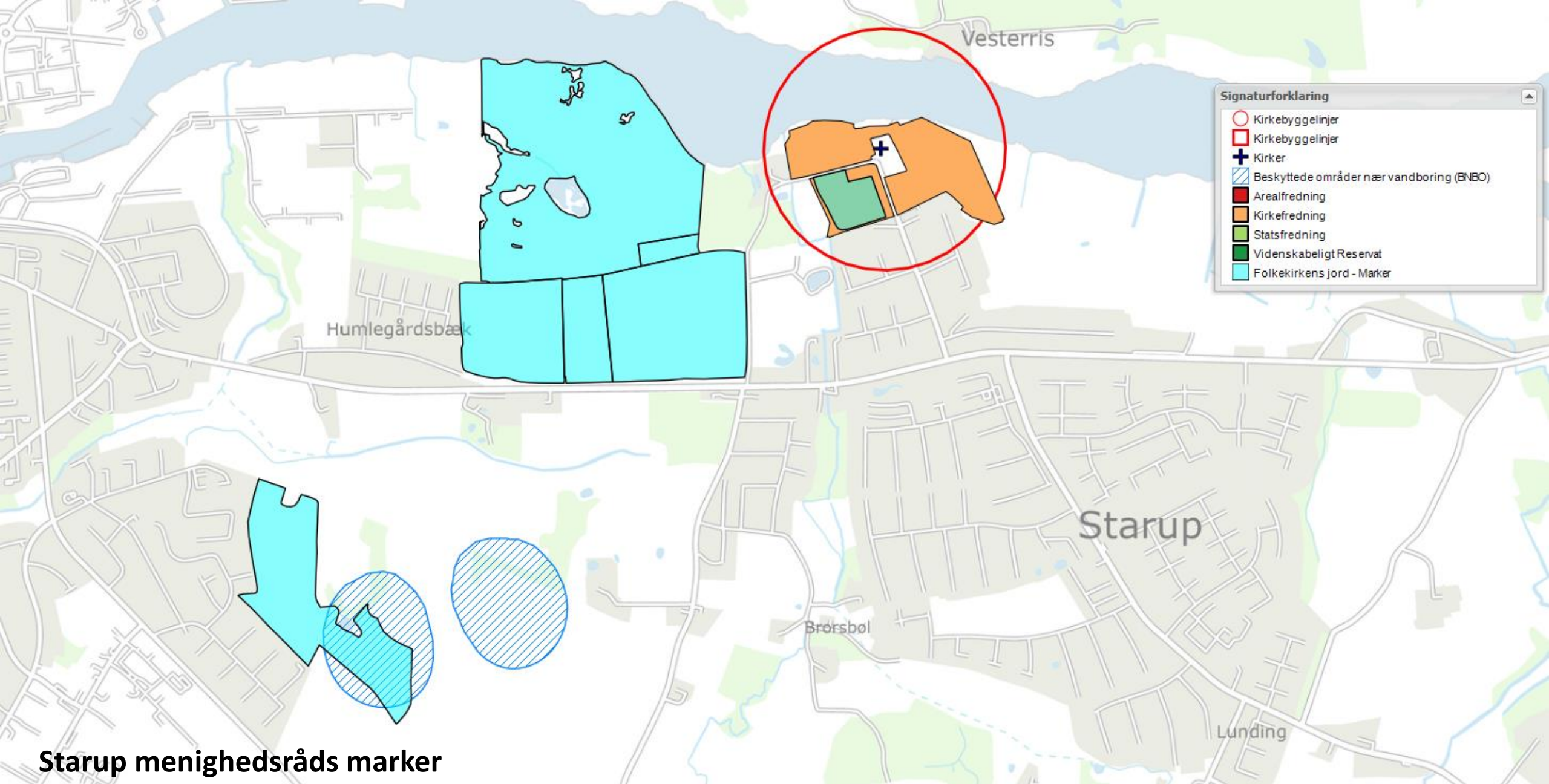
Sådan fungerer det

Kontakt Innovationscenter for Økologisk Landbrug eller dit lokale rådgivningscenter, hvis du er interesseret i et omlægningstjek. Tilbuddet er gratis i 2023, så længe fondsfinansieringen rækker til det. Et omlægningstjek tager typisk 3-4 timer.

Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens arealer + økologi

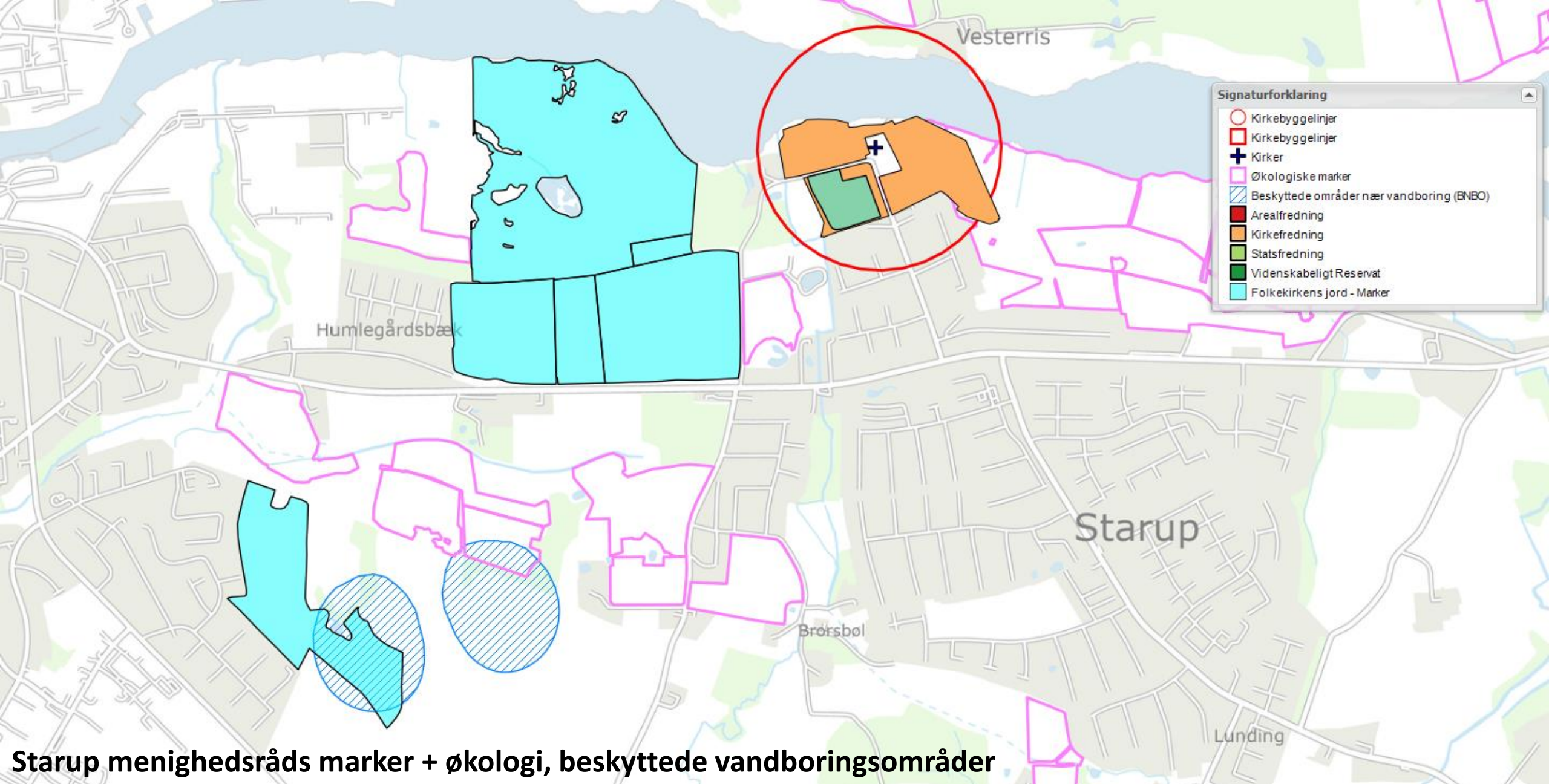

Signaturforklaring

- Kirkebyggelinjer
- Kirkebyggelinjer
- + Kirker
- ▨ Beskyttede områder nær vandboring (BNBO)
- Arealfredning
- Kirkefredning
- Statsfredning
- Videnskabeligt Reservat
- Folkekirkens jord - Marker

Starup menighedsråds marker

Starup menighedsråds marker + økologi, beskyttede vandbøringsområder

Skovrejsning

Skovrejsning

	Økologi	Skovrejsning
Økonomi		
CO2-binding		
Biodiversitet		
Grundvandssikring		
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv		

SKOVEN en kendt lavteknologisk klimaløsning

- Gennem fotosyntesen binder skoven CO₂ i træerne, den renses luften og er med til at regulere temperaturen på jorden
- Det mest aktuelle klimaproblem er at standse udledningen af CO₂ fra brug af de fossile ressourcer
- Alt der kan laves af olie kan i princippet laves af træ
- Skoven kan samtidig fungere som et aktivt kulstoflager mens træerne vokser sig store

www.danskskovforening.dk

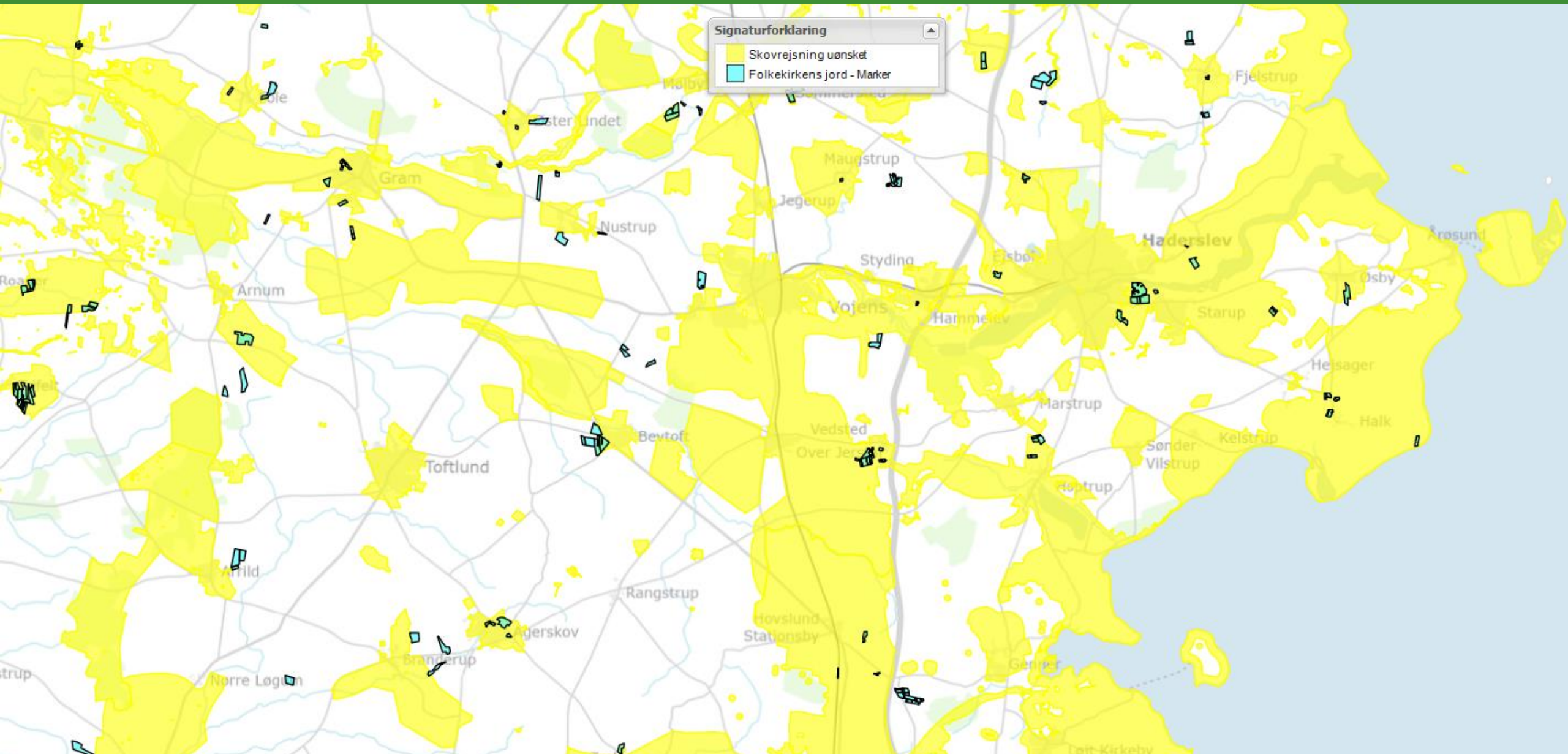
Skovrejsning og grøn omstilling

Ud over en god effekt for klimaet giver skovrejsning også:

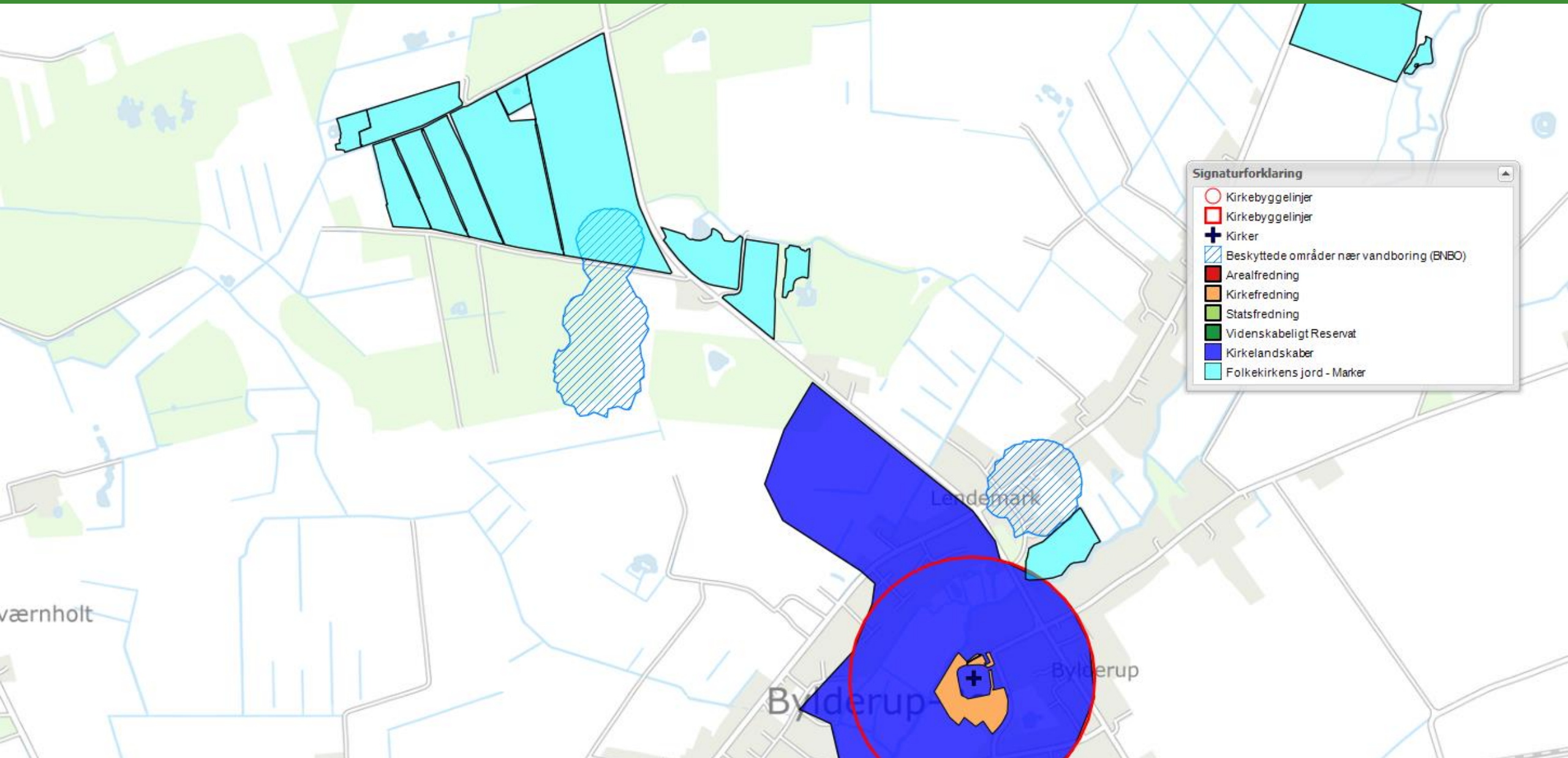
- Øget natur og biodiversitet
- Smuk at se på – godt for sindet
- Oplevelsesmuligheder
- Rent grundvand
- Værdi for lokalsamfundet
- Udendørs kirkerum
- Skovbegravelse
-

www.danskskovforening.dk

Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + skovrejsning uønsket

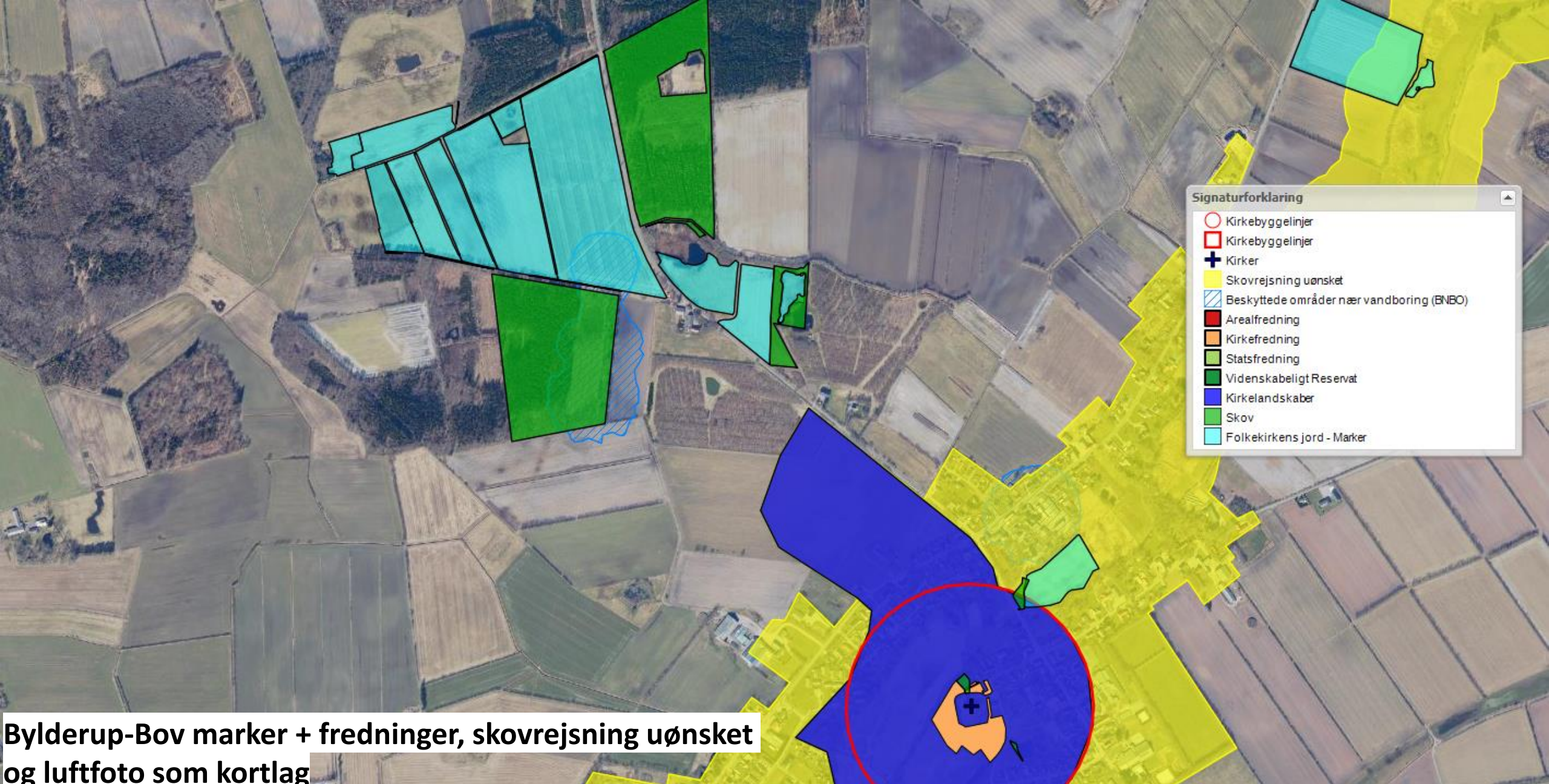

Bylderup-Bov marker + fredninger

Signaturforklaring

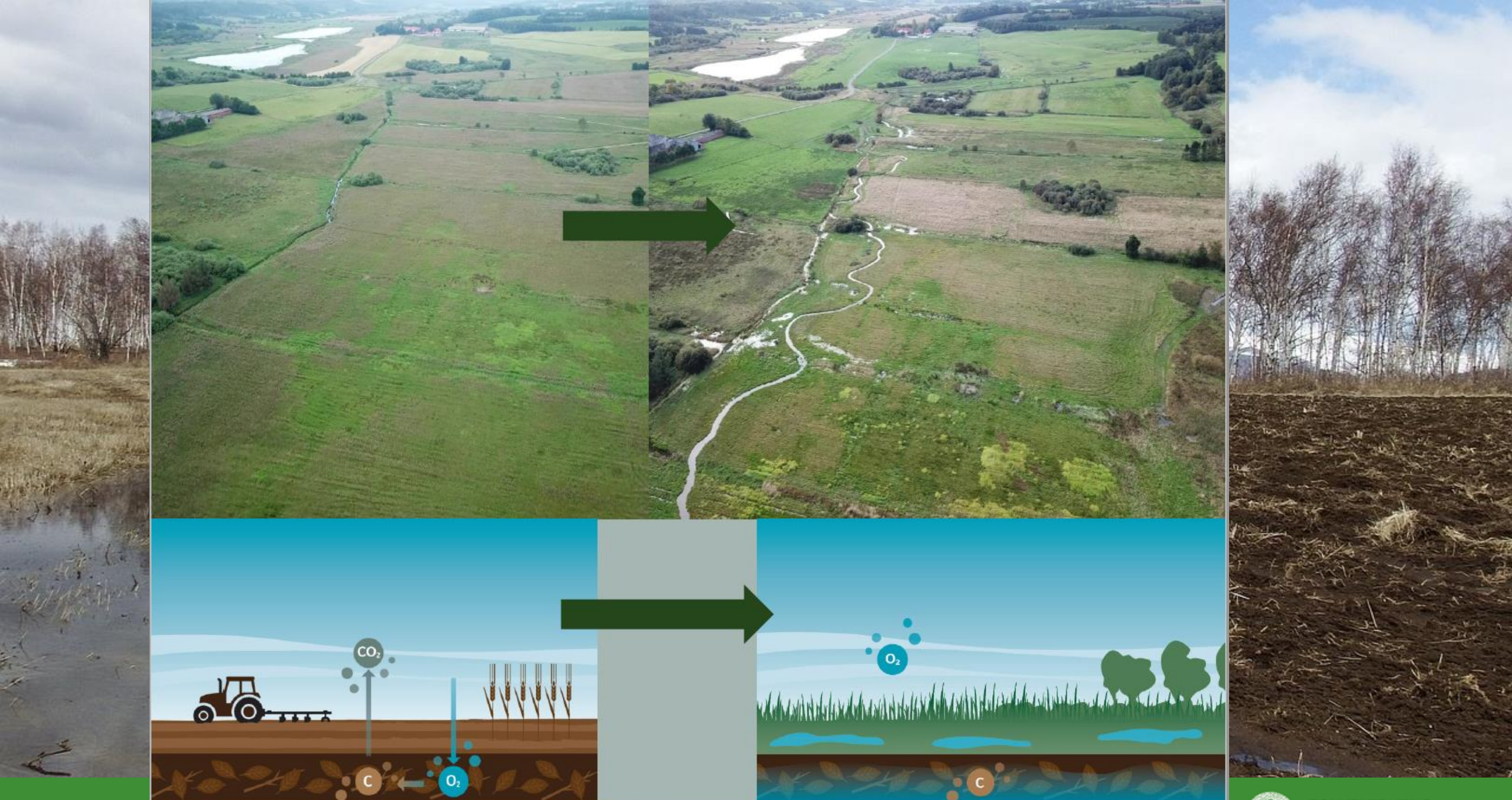
- Kirkebyggelinjer
- ◻ Kirkebyggelinjer
- + Kirker
- ▨ Beskyttede områder nær vandboring (BNBO)
- Arealfredning
- Kirkefredning
- Statsfredning
- Videnskabeligt Reservat
- Kirkelandskaber
- Folkekirkens jord - Marker

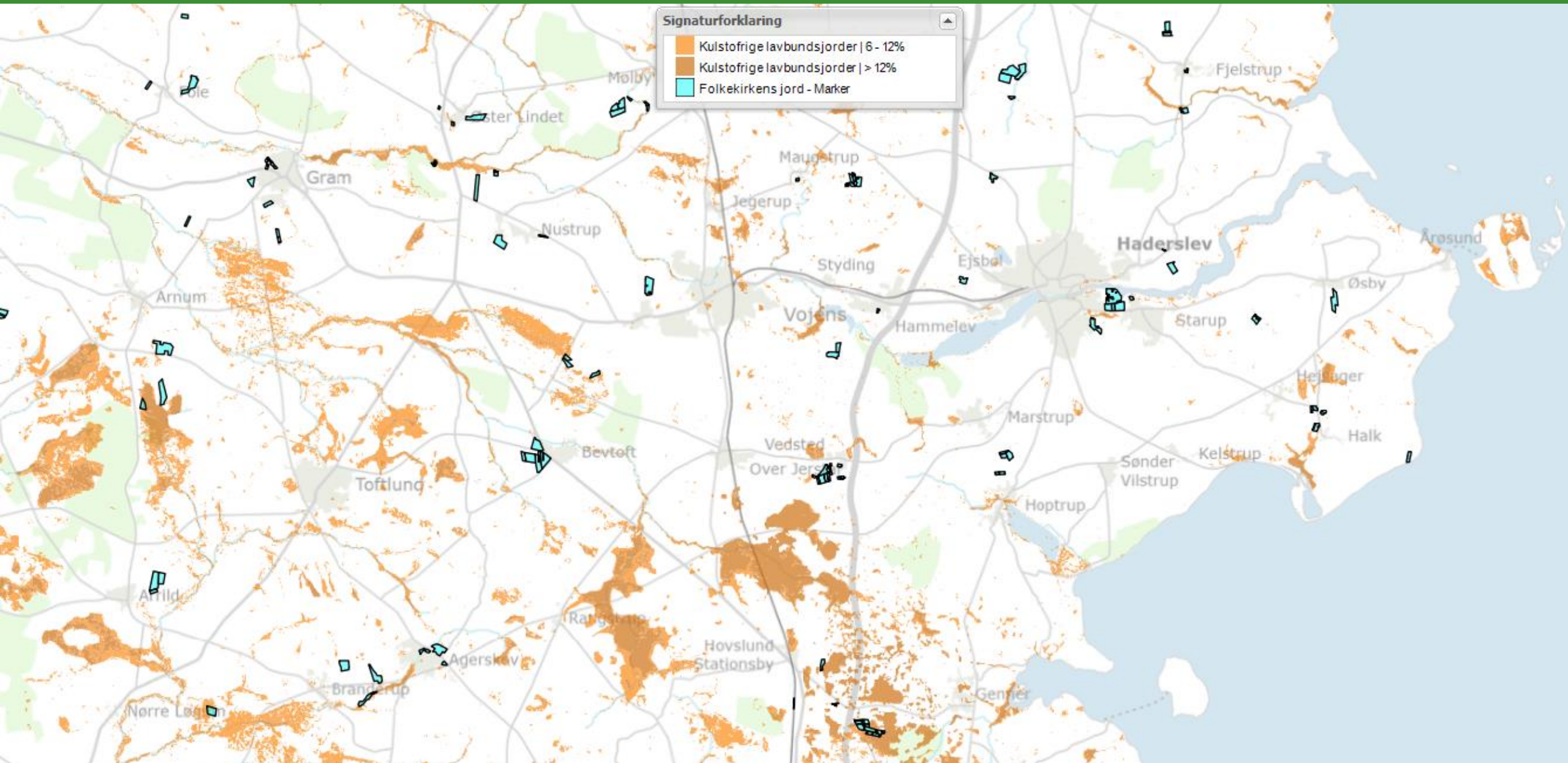
Bylderup-Bov marker + fredninger, skovrejsning uønsket og luftfoto som kortlag

Naturgenopretning - lavbundsprojekter

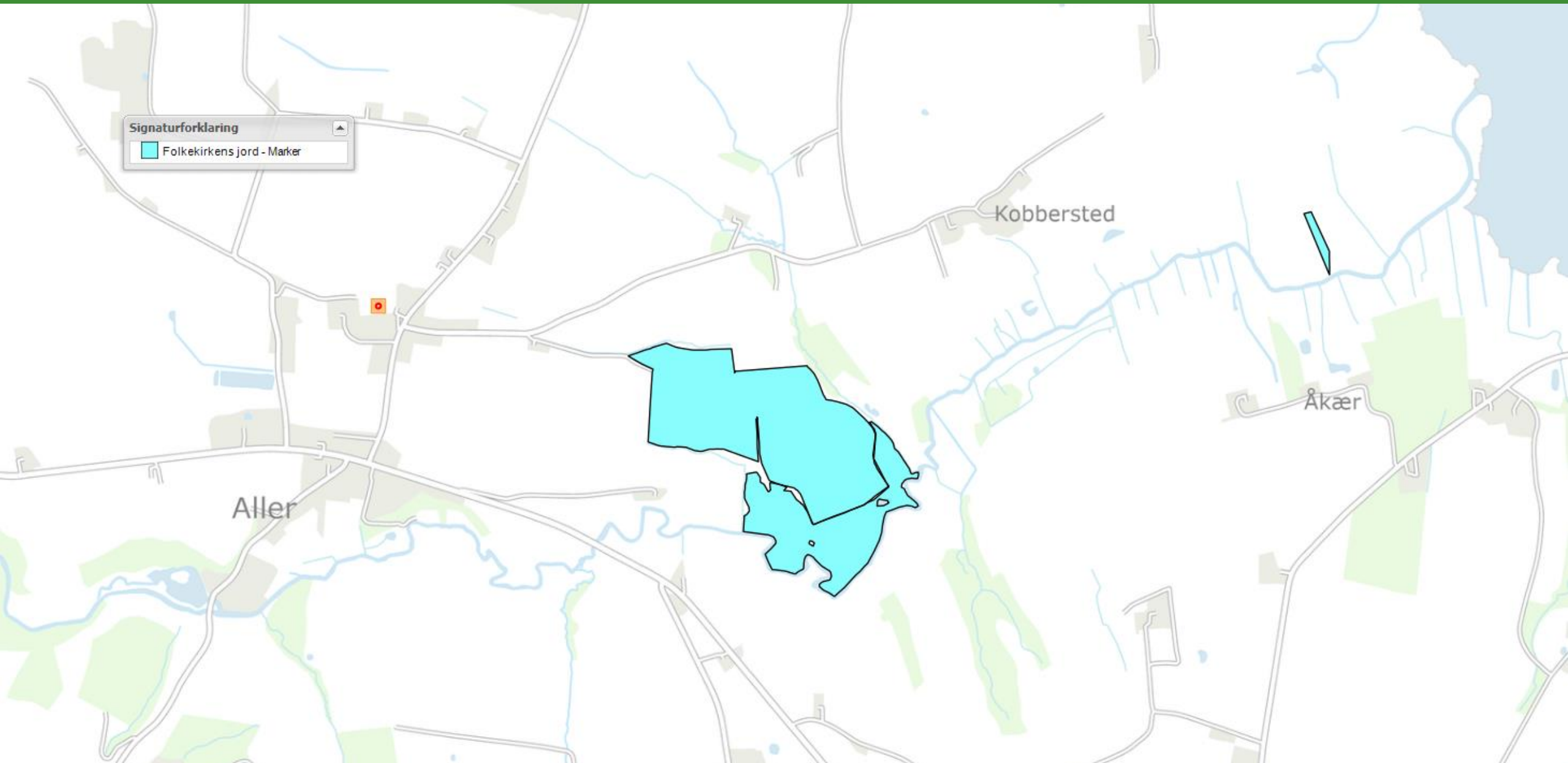
	Økologi	Skovrejsning	Naturgenopretning
Økonomi			
CO2-binding			
Biodiversitet			
Grundvandssikring			
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv			

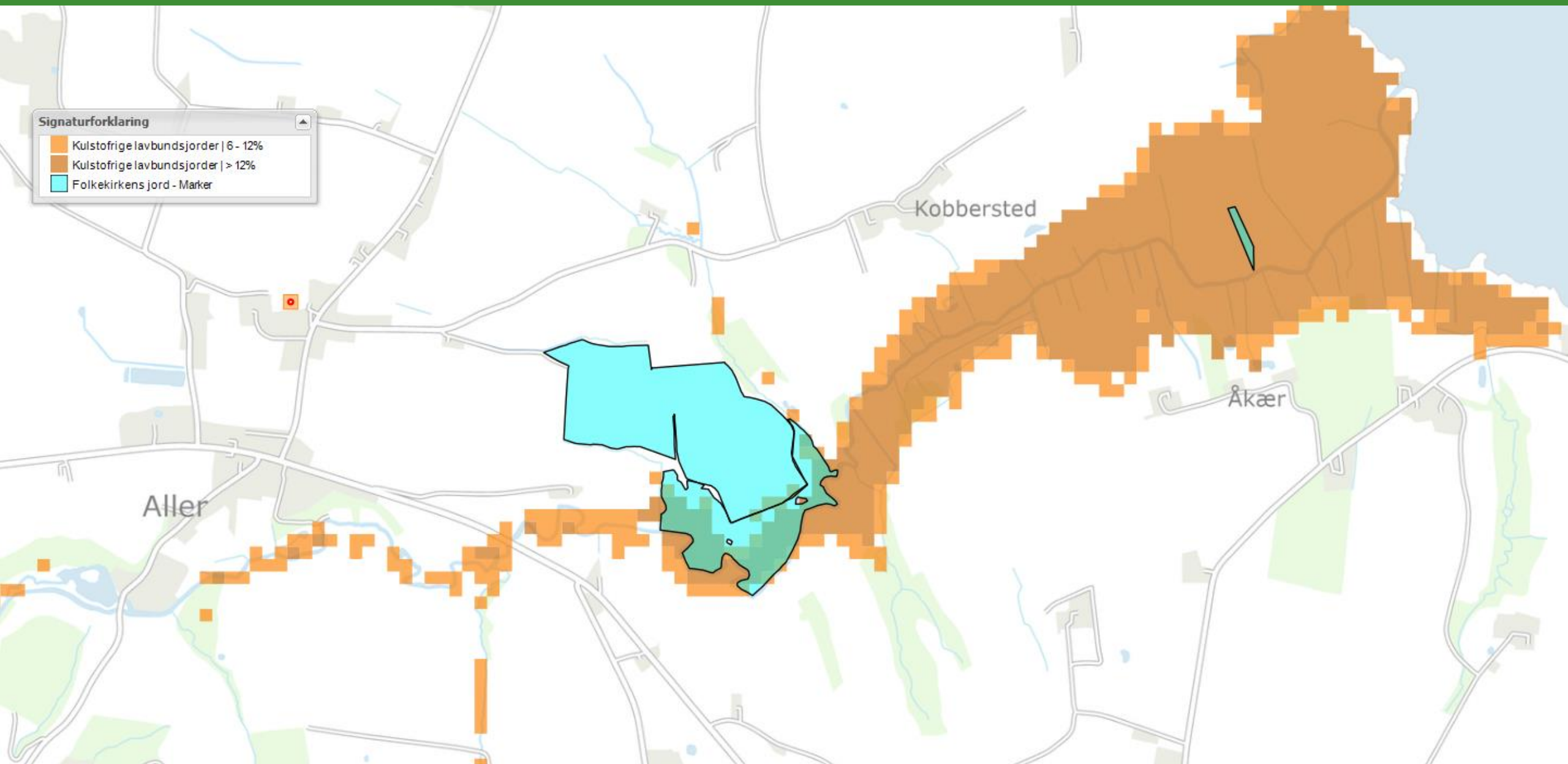
Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + lavbundsjord

Aller menighedsråds marker

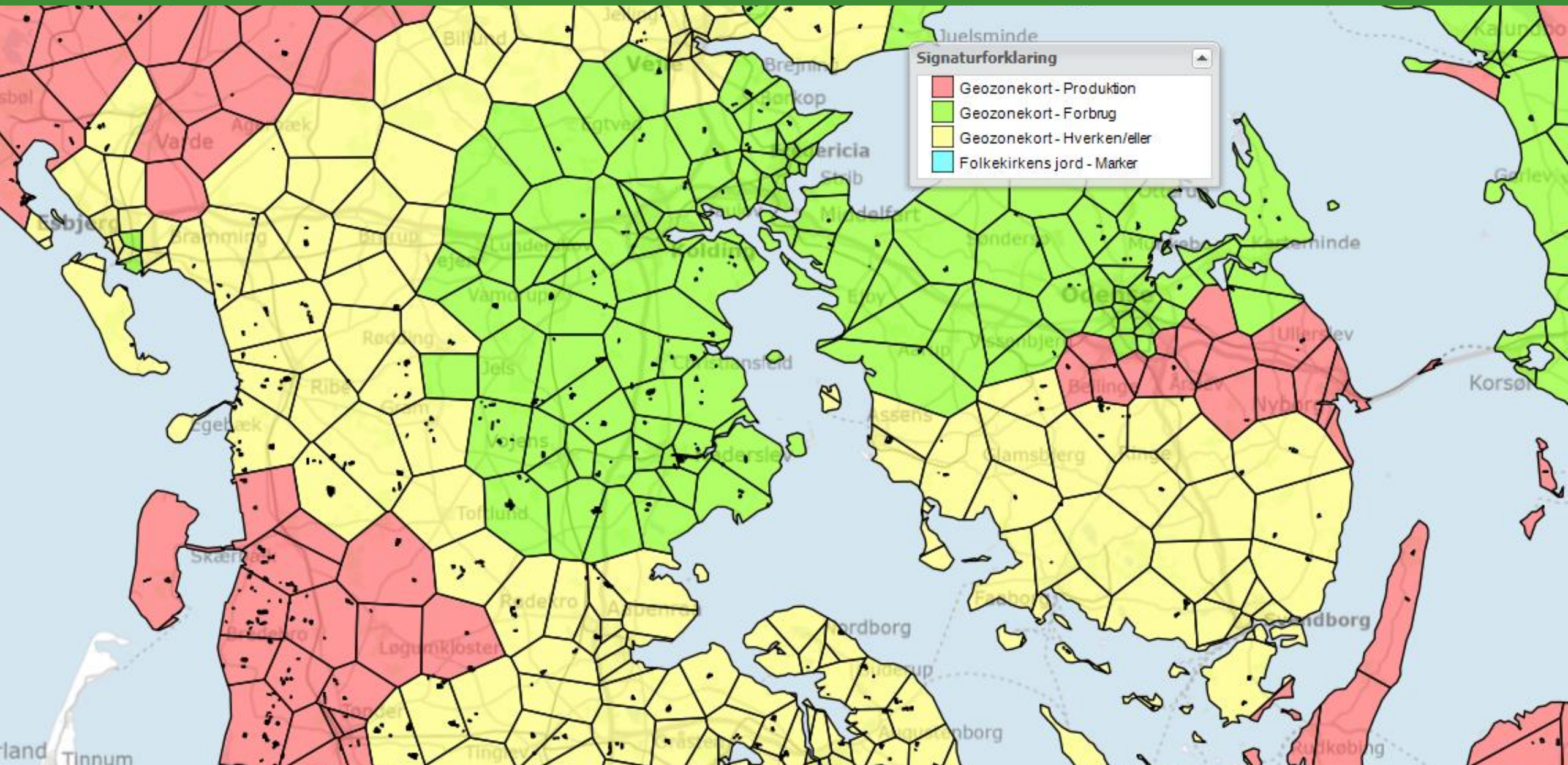
Aller menighedsråds marker

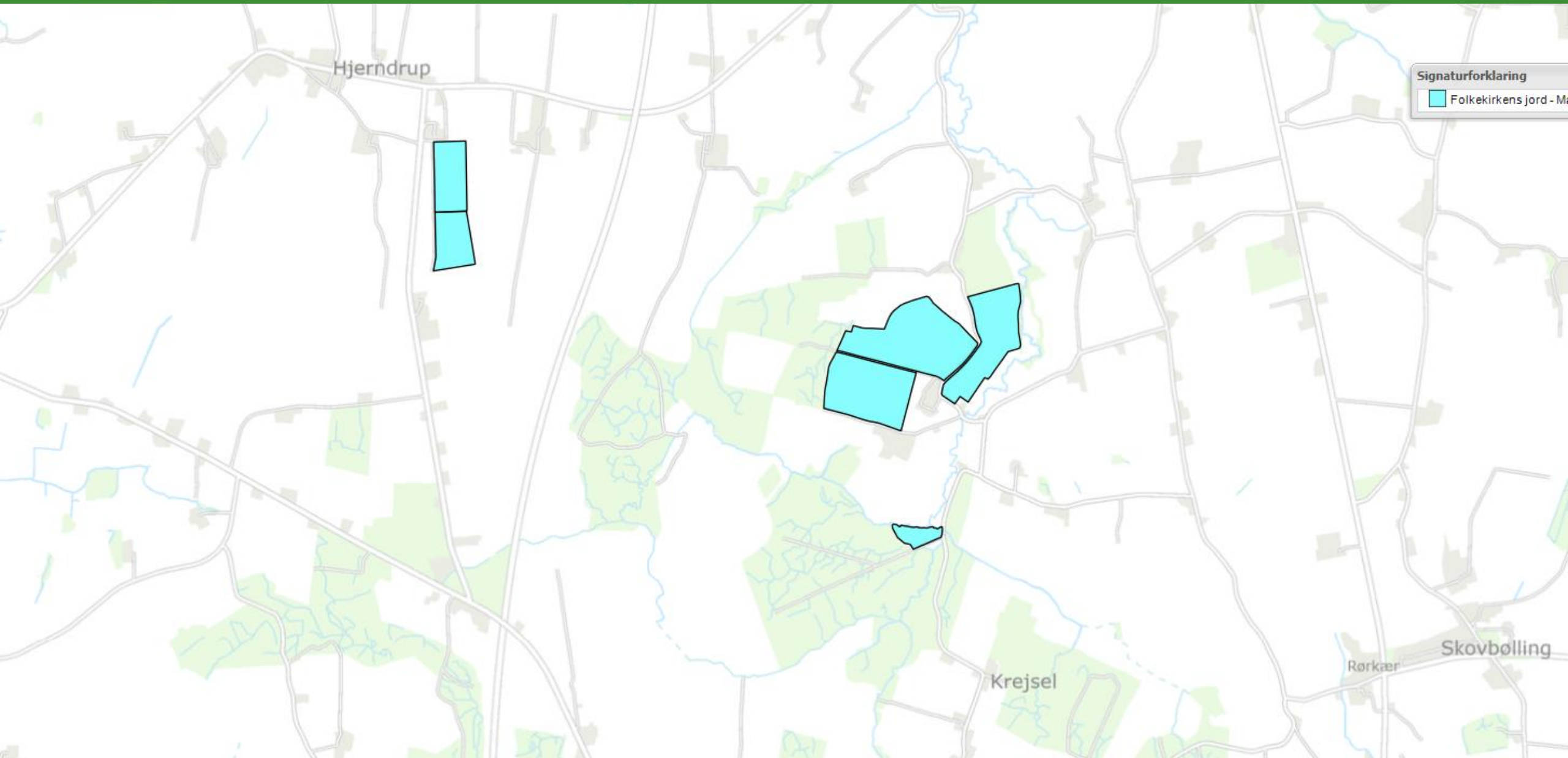
Vedvarende Energi

	Økologi	Skovrejsning	Naturgenopretning	Vedvarende energi
Økonomi				
CO2-binding				
Biodiversitet				
Grundvandssikring				
Herlighedsværdi, kirkeliv og friluftsliv				

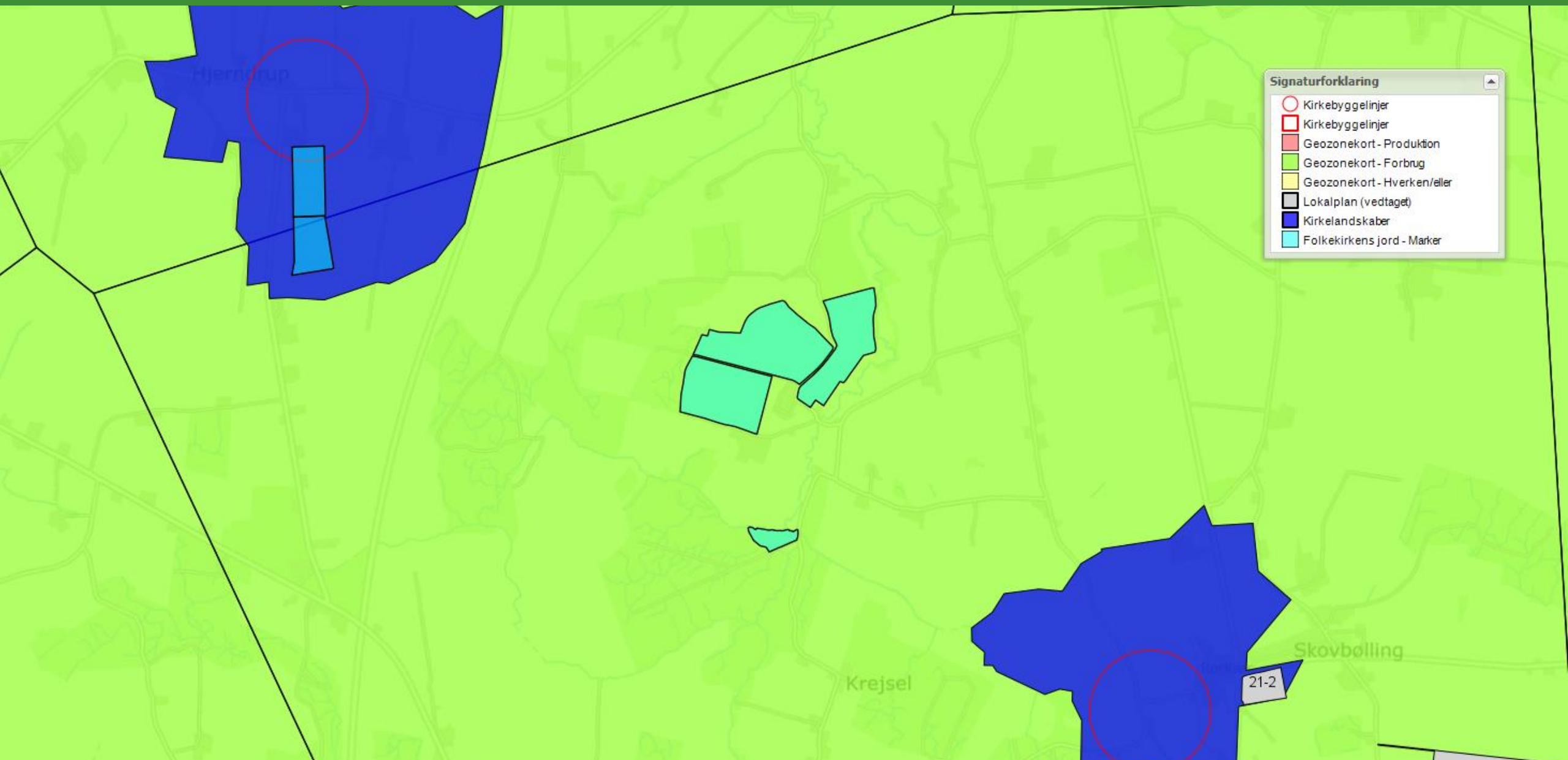
Udsnit af Haderslev Stift med folkekirkens marker + tilslutningsbidrag

Moltrup-Bjernings marker

Moltrup-Bjernings marker med fredninger og tilslutningsbidrag

JORD

Økologisk landbrug

Hvad skal menighedsråd være opmærksomme på, hvis de ønsker at bortforpagte til en økologisk landmand?

JORD

Skov og skovrejsning

Skovrejsning er en af de mest klimaeffektive anvendelser af jorden. Træer har nemlig en unik evne til at binde CO2 fra atmosfæren, så det ikke skader klimaet.

Her på siden finder du viden om skovrejsning. Hvilke muligheder I har, hvad I skal være opmærksomme på og hvem I skal kontakte, hvis I overvejer at plante skov på kirkens jord.

JORD

Naturgenopretning på lavbundsjorder

Lavbundsjord og drænedede vådområder bruges mange steder til landbrug - selv om det er dårlig landbrugsjord med lavt udbytte og stor kvælstofudledning.

Er I som kirke ejere af lavbundsjord, kan I gøre klimaet en stor tjeneste ved at etablere vådområde, hvilket sørger for, at CO2 bindes i jorden i stedet for at blive udledt til atmosfæren.

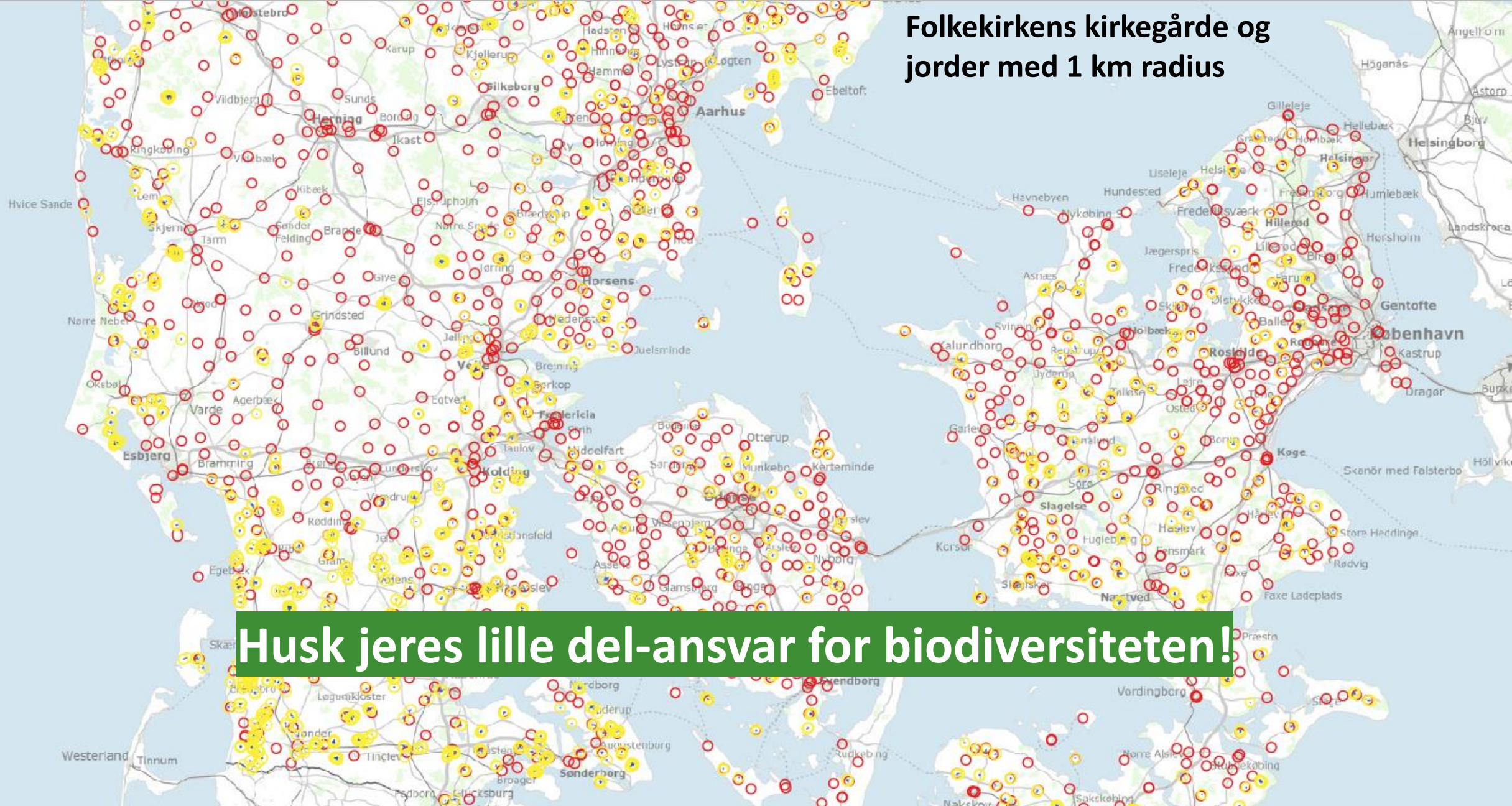
JORD

Vedvarende energi

Ved at bortforpagte jorden til en virksomhed, der producerer vedvarende energi, eksempelvis ved hjælp af solceller, kan man både sikre en langt højere bortforpagtningsindkomst og hjælpe klimaet.

Overvejer I at etablere vindmøller eller måske en solcellepark på kirkens jord? Bliv klogere på mulighederne her.

Folkekirkens kirkegårde og jorder med 1 km radius

Husk jeres lille del-ansvar for biodiversiteten!

Husk jeres lille del-ansvar for biodiversiteten!

- Levesteder og randzoneeffekt
- Miljøvenlig og "naturlig" arealanvendelse
- Hjemmehørende arter og langsigtede løsninger
- "Stauder fremfor perlegrus" på ubrugte gravsteder etc.
- Bærbærende buske og træer
- Vilde hjørner (evt. skåret i kanten til af hensyn til æstetiske øjne)
- Gamle træer, bevar det "uerstattelige"
- Kvasbunker
- Stendiger